

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA FINANSÓW¹⁾**

z dnia grudnia 2011r.

**w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia biur usług płatniczych
wymaganego w związku ze świadczeniem usług płatniczych**

Na podstawie art. 125 ust. 9 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011r. o usługach płatniczych (Dz. U. Nr 199, poz. 1175) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa szczegółowy zakres obowiązkowego ubezpieczenia, wymaganego w związku ze świadczeniem usług płatniczych przez biuro usług płatniczych, zwanego dalej „ubezpieczeniem”, termin powstania obowiązku ubezpieczenia oraz minimalną sumę gwarancyjną tego ubezpieczenia.

§ 2. 1. Ubezpieczenie obejmuje odpowiedzialność biura usług płatniczych za szkodę powstałą w związku z niemożnością wykonania przez biuro usług płatniczych zobowiązań wynikających z umów o świadczenie usług płatniczych, w szczególności obowiązek zwrotu wpłat wniesionych przez użytkowników w przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania przez biuro usług płatniczych zobowiązań wobec użytkowników.

2. Ubezpieczenie obejmuje szkody wyrządzone przez biuro usług płatniczych, jak również osoby nim kierujące i osoby, którymi posługuje się przy wykonywaniu działalności. Ubezpieczeniem objęta jest również szkoda wyrządzona umyślnie lub w wyniku rażącego niedbalstwa.

3. Ubezpieczenie obejmuje wszystkie szkody w zakresie, o którym mowa w ust. 1, w odniesieniu do umów o świadczenie usług płatniczych zawartych w okresie ubezpieczenia, chociażby ich wykonanie nie nastąpiło w tym okresie, bez możliwości umownego ograniczenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń.

4.. Ubezpieczenie nie obejmuje szkód:

¹⁾ Minister Finansów kieruje działem administracji rządowej - instytucje finansowe, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 listopada 2011 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Finansów (Dz. U. Nr 248, poz. 1481).

UZASADNIENIE

Projektowane rozporządzenie stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 125 ust. 9 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych (Dz. U. z 2011 r. Nr 199, poz. 1175), dalej: „ustawa”, które przewiduje, że minister właściwy do spraw instytucji finansowych określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy zakres ubezpieczenia wymaganego w związku ze świadczeniem usług płatniczych przez biura usług płatniczych, termin powstania obowiązku ubezpieczenia oraz minimalną sumę gwarancyjną tego ubezpieczenia.

Ustawa o usługach płatniczych jest pierwszym systemowym uregulowaniem w Polsce, zarówno usług płatniczych, jak również samej działalności polegającej na ich świadczeniu. Przepisy ustawy o usługach płatniczych regulują sposób świadczenia usług płatniczych oraz prowadzenie działalności polegającej na ich świadczeniu w taki sposób, aby zapewniło to harmonizację świadczenia takich usług w całej Unii Europejskiej.

Dotychczas świadczenie usługi przekazu pieniężnego, którą ustawa powierza biurom usług płatniczych (art. 118 ust. 1 w zw. z art. 3 ust. 1 pkt 6 ustawy), miało charakter tzw. wolnej działalności gospodarczej. Wraz z wejściem w życie ustawy działalność ta zyskuje status działalności regulowanej, poddanej nadzorowi odpowiednich instytucji, w tym przede wszystkim Komisji Nadzoru Finansowego, dalej: „KNF”.

Zgodnie z art. 125 ustawy, w ramach prowadzonej działalności, biuro usług płatniczych zobowiązane jest do ochrony środków pieniężnych otrzymanych od użytkowników, w tym za pośrednictwem agenta lub innego dostawcy, w celu wykonania transakcji płatniczych. Obowiązek ochrony środków realizowany jest poprzez zawarcie umowy gwarancji (bankowej albo ubezpieczeniowej) albo umowy ubezpieczenia z bankiem krajowym, instytucją kredytową, oddziałem banku zagranicznego albo zakładem ubezpieczeń, które nie należą do tej samej grupy, co dane biuro usług płatniczych. Umowa gwarancji (bankowej albo ubezpieczeniowej) albo umowa ubezpieczenia powinna obejmować wypłatę przez gwaranta albo zakład ubezpieczeń środków pieniężnych z gwarancji albo świadczenia odszkodowawczego w przypadku niemożności wykonania przez biuro usług płatniczych zobowiązań wynikających z umów o świadczenie usług płatniczych, w szczególności obowiązku zwrotu wpłat wniesionych przez użytkowników w przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania przez biuro usług płatniczych zobowiązań wobec użytkowników.

rozróżnienia może wskazywać, że ubezpieczenie obejmuje wszelkie postaci strony podmiotowej umyślnej (zarówno w zamiarze bezpośrednim, jak i ewentualnym), jak i nieumyślnej. Jednakże w celu usunięcia wątpliwości interpretacyjnych w ocenie projektodawcy niezbędne jest wyraźne wskazanie, że ubezpieczenie obejmuje przypadki odpowiedzialności zarówno za szkody wyrządzone umyślnie lub w wyniku rażącego niedbalstwa. Przepisu takiego nie ma w ubezpieczeniu na rzecz klienta w związku z działalnością wykonywaną przez organizatorów turystyki i pośredników turystycznych, jednakże należy zauważyć, że odpowiedzialność organizatora turystyki i pośrednika turystycznego pojawia się na wypadek ich niewypłacalności, stanowi wobec tego przesłankę kategoryalnie odmienną (niejako obiektywną) od podmiotowej przesłanki niemożności wykonania zobowiązań przez biuro usług płatniczych.

W art. 125 ust. 9 zawarta jest wytyczna, aby przy określaniu minimalnej sumy gwarancyjnej wziąć pod uwagę wysokość kwot transakcji płatniczych. Projekt rozporządzenia (§ 3) określa minimalną sumę gwarancyjną, uzależniając ją od wysokości kwot transakcji płatniczych - minimalna suma gwarancyjna w okresie ubezpieczenia nie dłuższym niż 12 miesięcy, w odniesieniu do jednego zdarzenia i wszystkich zdarzeń, których skutki są objęte umową ubezpieczenia, wynosi 1,2 % całkowitej kwoty transakcji płatniczych wykonanych przez biuro usług płatniczych w okresie 12 miesięcy poprzedzających miesiąc, w którym umowa ubezpieczenia jest zawierana, nie mniej jednak niż równowartość w złotych 18 000 euro (ust. 1). Biura usług płatniczych prowadzą działalność na stosunkowo niewielką skalę. Średnia całkowitej kwoty transakcji z poprzednich 12 miesięcy, zgodnie z art. 118 ust. 3 ustawy, nie może przekroczyć kwoty 500 000 euro miesięcznie. Przyjęto średni okres retencji tych środków na 3 dni robocze, dodatkowo uwzględniono 250 dni roboczych oraz założono stabilność strumienia środków pieniężnych w ciągu roku. Dzięki takiemu wyliczeniu przeciętna suma środków eksponowanych na ryzyko na koniec dnia roboczego wyniesie w przybliżeniu 0,012, tj. 1,2%. Przyjmując roczny obrót jako iloczyn 12 miesięcy i 500 000 euro, tj. maksymalnie 6 000 000 euro, 1,2 % tej sumy stanowi 72 000 euro. Jest to kwota maksymalna, natomiast minimalna kwota nie może być zbyt niska. Zważywszy, że kwota narażona na ryzyko nie jest jednolita w ciągu roku, jedna czwarta wskazanej sumy, tj. 18 000 euro, jest w ocenie projektodawcy uzasadniona. W przypadku gdy umowa ubezpieczenia jest zawierana na okres dłuższy niż 12 miesięcy, kwota minimalnej sumy gwarancyjnej jest zwiększana zgodnie ze sposobem jej obliczania wskazanym w ust. 2. W przypadku biura usług płatniczych rozpoczynającego

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Zgodnie z art. 5 ustawy dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.) projekt został umieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji oraz Ministerstwa Finansów. Żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania pracami nad projektem.

W związku z art. 50 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.) należy podnieść, że projektodawca nie przewiduje, aby projektowane przepisy miały wpływ na sektor finansów publicznych, w tym zwiększenie wydatków lub zmniejszenie dochodów jednostek sektora finansów publicznych.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI (OSR)

1. Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny.

Projektowane rozporządzenie będzie oddziaływało w głównej mierze na biura usług płatniczych, wykonujące działalność w zakresie usług płatniczych. Regulacja będzie miała również wpływ na zakłady ubezpieczeń, które będą zawierały umowy ubezpieczenia. Ponadto regulacja wpłynie (pozytywnie) na klientów biur usług płatniczych, poprzez podniesienie poziomu zabezpieczeń ich ewentualnych przyszłych roszczeń.

Liczba istniejących na polskim rynku płatniczym podmiotów, które będą docelowo miały status instytucji płatniczej albo biura usług płatniczych, wskazuje na to, że zaistnieje odpowiednio wysokie zapotrzebowanie na ubezpieczenia oraz gwarancje, z uwagi na istniejące w Polsce rozdrobnienie rynku usług płatniczych, oceniane jako najwyższe w Unii Europejskiej (zgodnie z danymi Narodowego Banku Polskiego na koniec 2009 roku liczba ww. podmiotów wynosiła ponad 22.500). Należy podkreślić, że ryzyko upadłości tych instytucji, obecnie w szczególności małych pośredników finansowych, znacznie spadnie w związku z wejściem w życie ustawy o usługach płatniczych (stworzenie nadzoru ostrożnościowego sprawowanego przez KNF nad tą

W wyniku tych ustaleń zgodnie z propozycjami Izby sprecyzowano określenie 12 miesięcznego okresu, będącego podstawą ustalenia całkowitej kwoty transakcji płatniczych. Nie została natomiast uwzględniona propozycja Izby dotycząca wprowadzeniu przepisu o konieczności uzupełnienia minimalnej sumy gwarancyjnej w razie jej wyczerpania w czasie trwania umowy ubezpieczenia, ponieważ regulacja taka wykracza poza delegację ustawową. Nie wprowadzono także, jako sprzecznej z art. 125 ust. 9 ustawy, zamiany pojęcia „suma gwarancyjna” na „sumę ubezpieczenia”.

KNF zgłosiła uwagę dotyczącą poprawności uzasadnienia przyjętej wysokości minimalnej sumy gwarancyjnej; uwaga ta została następnie wycofana. Dodatkowa uwaga dotyczyła konieczności wyraźnego wskazania, że minimalna wysokość sumy gwarancyjnej dotyczy okresu nie dłuższego niż 12 miesięcy; uwaga została uwzględniona. Ponadto KNF zgłosiła uwagę dotyczącą klasyfikacji ubezpieczenia. W ocenie KNF pełna ochrona ubezpieczonych może być zapewniona poprzez ukształtowanie ubezpieczenia jako umowy zawieranej na rzecz osoby trzeciej, analogicznie do rozwiązań przyjętych w art. 5 ust. 1 pkt 2 lit. b ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. o usługach turystycznych (Dz. U. z 2004r. Nr 223, poz. 2268, z późn. zm.) oraz w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 21 grudnia 2010r. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia na rzecz klientów w związku z działalnością wykonywaną przez organizatorów turystyki i pośredników turystycznych (Dz. U. Nr 252, poz. 1690). W ocenie KNF konsekwencją takiego rozwiązania powinien być także przepis precyzujący odpowiedzialność biura usług płatniczych za szkody wyrządzone umyślnie albo wskutek rażącego niedbalstwa. Zgodnie z art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. Nr 124, poz. 1152, z późn. zm.), umowa ubezpieczenia obowiązkowego odpowiedzialności cywilnej obejmuje również szkody wyrządzone w wyniku rażącego niedbalstwa ubezpieczonego lub osób, za które ponosi on odpowiedzialność; brak natomiast takiego przepisu w zakresie ubezpieczeń obowiązkowych innych niż ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej. KNF podkreślił także, że umowa ubezpieczenia powinna zapewniać klientom biur usług płatniczych ochronę ekwiwalentną tej, jaką zapewnia gwarancja (bankowa albo ubezpieczeniowa). Zgodnie z prawną naturą gwarancji wypłata środków nie jest zależna od okoliczności towarzyszących ziszczeniu się warunku określonego w gwarancji, skutkującego obowiązkiem płatności po stronie gwaranta. Jednocześnie trzeba mieć na względzie, że celem ubezpieczenia (art. 125 ust. 1 ustawy) jest

- sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego:

Wejście w życie rozporządzenia nie spowoduje kosztów lub obciążeń w sektorze finansów publicznych (w tym nie wpłynie na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego), w szczególności nie będzie skutkować zwiększeniem wydatków lub zmniejszeniem dochodów jednostek sektora finansów publicznych.

- rynek pracy:

Wejście w życie rozporządzenia nie spowoduje zmian na rynku pracy.

- konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczości, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw:

Wejście w życie rozporządzenia nie wpłynie na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

- sytuację i rozwój regionalny:

Wejście w życie rozporządzenia nie wpłynie na sytuację i rozwój regionalny.

4. Wskazanie źródeł finansowania.

Projekt rozporządzenia nie pociąga za sobą obciążeń budżetu państwa oraz budżetów jednostek samorządu terytorialnego. Natomiast wydatki związane z zawarciem umów ubezpieczenia, będą ponoszone przez biura usług płatniczych.

5. Opinia o zgodności projektu z prawem Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej